

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 11 april 1935 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående lagstiftning till radiolyssnares skyddande mot obehöriga störningar.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 103, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Pettersson* i Hällbacken hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om framläggande av förslag till lagstiftning i syfte att skydda radiolyssnare mot obehöriga störningar.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Genom beslut den 29 juni 1923 fastställde Kungl. Maj:t vissa riktlinjer för anordnandet av rundradioverksamheten i landet. Den organisationsform, som då till sina huvuddrag bestämdes och alltjämt är gällande, innebär, att staten skall genom telegrafstyrelsen tillhandahålla för radiorörelsen erforderlig teknisk utrustning, medan programmens anskaffning och utförande anförtrots ett för ändamålet bildat bolag, aktiebolaget Radiotjänst, i enlighet med en särskild överenskommelse mellan telegrafstyrelsen och bolaget.

I skrivelse den 7 juni 1933 hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om en allsidig utredning av rundradioverksamheten, omfattande frågan huruvida och på vad sätt staten borde beredas ökat inflytande över denna verksamhet. Med anledning av denna skrivelse tillkallades den 26 juni 1933 i enlighet med Kungl. Maj:ts bemyndigande fem personer (rundradioutredningen) att inom kommunikationsdepartementet biträda vid ifrågavarande utredning.

Vid 1934 års riksdag väckte emellertid herr *Pettersson* i Hällbacken en motion (II:2) med enahanda yrkande som i den nu förevarande motionen.

Första lagutskottet anförde därom i avgivet utlåtande, nr 9, följande:

Rundradioverksamheten hade uppmärksammats av statsmakterna samt vore för det dåvarande föremål för en allsidig utredning. Det vore uppenbart, att frågan i vad mån störningar för radiolyssnarna kunde undvikas vore av synnerlig betydelse för radioverksamhetens utveckling. Med hänsyn därtill syntes det med säkerhet kunna förväntas, att de tillkallade utredningsmännen ägnade jämväl den speciella frågan om åtgärder till förhindrande av radiostörningar sin uppmärksamhet. Utskottet hyste för övrigt den övertygelsen att icke heller telegrafstyrelsen eller aktiebolaget Radiotjänst skulle underlåta att så snart tillräckliga rön vunnits på området göra framställning om de åtgärder, som därav kunde föranledas.

På grund av det anförda hemställde utskottet, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Sedermera har rundradioutredningen den 30 december 1934 avlämnat sitt betänkande. I nu förevarande hänseende anför utredningen däruti följande:

Med anledning av motionen vid 1934 års riksdag samt första lagutskottets utlåtande har utredningen behandlat frågan om lagstiftning mot radiostörningar. Enligt vad utredningen erfarit, har lagstiftningsfrågan vid flera tillfällen varit uppe för behandling inom Samarbetsdelegationen mot radiostörningar, vilken består av representanter för telegrafstyrelsen, kommerskollegium, Svenska elektricitetsverksföreningen och Svenska teknologföreningen. Delegationen har emellertid varit enig i sin uppfattning, att åtgärder i form av lagstiftning icke böra tillgripas, innan problemets tekniska ävensom dess ekonomiska förutsättningar och konsekvenser blivit föremål för allsidig utredning. Under tiden har Samarbetsdelegationen bedrivit förhandlingar med Svenska elektricitetsverksföreningen, Sveriges elektriska entreprenörförening, Svenska radiointressentförbundet, Svenska spårvägsföreningen, vissa kraftverksförvaltningar, industrier m. fl., vilka resulterat i överenskommelser angående åtgärder mot radiostörningarna. Den viktigaste av dessa torde vara Svenska elektricitetsverksföreningens förslag till sina medlemmar att i sina kontrakt med förbrukare av elektrisk ström intaga bestämmelser om att »för nyanskaffade störande apparater och maskiner bör generellt fordras, att innehavaren på egen bekostnad anbringa störningsskydd i den mån kostnad och andra olägenheter stå i rimlig proportion till nyttan». Ett flertal elektricitetsverk ha redan anslutit sig till denna uppfattning, och ytterligare andra väntas följa, i den mån gällande kontrakt om elektrisk energi komma att omarbetas.

I likhet med samarbetsdelegationen anser utredningen att frågan om lagstiftning ännu icke är mogen för lösning men vill rekommendera ett fortsättande av det undersöknings- och utredningsarbete, som telegrafstyrelsen och samarbetsdelegationen bedriva i samarbete med de myndigheter, som av frågan äro ekonomiskt eller i annat hänseende berörda.

Störningsfrågan sammanhänger så intimt med rundradiatorörelsens problem i övrigt och är av den vikt och betydelse för radiolyssnarna att utredningen anser sig böra ansluta sig till den från många håll framkastade tanken att licensmedlen i viss begränsad omfattning borde få, efter telegrafstyrelsens prövning i varje särskilt fall, användas såsom bidrag till kostnaden för avhjälpandet av radiostörningar.

I en vid rundradioutredningens betänkande fogad bilaga (sid. 189—200) lämnas en å telegrafstyrelsens radiobyrå utarbetad fullständigare redogörelse för telegrafstyrelsens och samarbetsdelegationens åtgärder.

Uti en vid innevarande års riksdag framlagd proposition, nr 164, har Kungl. Maj:t föreslagit ändrade grunder för anordnandet av rundradioverksamheten i riket. I propositionen berör vederbörande departementschef även i korthet frågan om radiostörningarnas bekämpande.

Utredningsmännen hava därutinnan förordat, att telegrafstyrelsen skulle erhålla rätt att i viss begränsad omfattning använda licensmedlen såsom bidrag till kostnaderna för avhjälpande av störningar. Jag skänker denna tanke min fulla anslutning. Och i samband därmed anser jag mig även böra framhålla, att jag delar den i ett av telegrafstyrelsen avgivet yttrande framförda uppfattningen att licensmedlen även böra komma till användning för att, i väsentligt större omfattning än nu är fallet, möjliggöra bedrivandet av forskning och undersökningar rörande rundradions tekniska utveckling; det synes mig, att även vårt land bör bidraga till denna verksamhet, på vilken,

såsom jämväl utredningsmännen framhållit, rundradiorörelsens hela framtid ytterst beror.

Utskottet. Redogörelsen här ovan visar, att förevarande fråga, i enlighet med vad utskottet antog vid 1934 års riksdag, blivit föremål för den s. k. rundradioutredningens uppmärksamhet.

Av dennas betänkande i ärendet framgår också, att åtskilliga åtgärder vidtagits till förhindrande av radiostörningar. Sålunda har telegrafstyrelsen sedan år 1925 utövat särskild inspektionsverksamhet genom ett allt större antal för ändamålet utbildade tjänstemän, varjämte styrelsen bedrivit en omfattande upplysningsverksamhet. År 1930 tillkom den av radioutredningen omnämnda »Samarbetsdelegationen mot radiostörningar». Denna delegation har bland annat, i samförstånd med telegrafstyrelsen och på dess bekostnad, distribuerat en serie meddelanden, innehållande anvisningar för anordnandet av störningsskydd vid olika slag av maskiner och apparater. Det må även erinras om de betydelsefulla förhandlingar i ämnet, som förts med Svenska elektricitetsverksföreningen m. fl. sammanslutningar och företag inom den elektriska branschen. I många fall ha dessa förhandlingar föranlett att elektricitetsverk m. fl. förbundit sig att verksamt bidra till störningarnas undanröjande eller åtminstone söka förhindra tillkomsten av nya störningskällor. Beträffande äldre störningskällor må därjämte framhållas, att föredragande departementschefen i propositionen nr 164 till innevarande års riksdag anslutit sig till tanken att i viss omfattning använda licensmedel för avhjälpan- de av störningar. Enligt vad utskottet inhämtat har telegrafstyrelsen den 2 april innevarande år hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att för nämnda ändamål av licensmedel förfoga över ett belopp av högst 75,000 kronor.

Vad särskilt angår frågan om ett ingripande mot radiostörningarna genom lagstiftning är det väl riktigt att, som motionären påpekat, en del länder redan infört sådan lagstiftning. I likhet med rundradioutredningen anser utskottet emellertid att frågan om lagstiftning i ämnet ännu icke är mogen för lösning hos oss. Därest vid de undersökningar och försök, som telegrafstyrelsen och samarbetsdelegationen bedriva, skulle visa sig att en lagstiftning mot radiostörningar kunde bli till verklig nytta, kommer helt visst telegrafstyrelsen att utan dröjsmål göra framställning om åtgärd i sådant hänseende.

På grund av det sålunda anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 april 1935.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Klefbeck, Norling**, *Wijkström, Sköldén, Karlsson* i Gillberga och *von Mühlenfels*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* och *Wallerius**, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i Rimforsa, *Olsson* i Mellerud*, *Johansson* i Bro, *Hillgård* och *Johnsson* i Kalmar.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.